

לא רינה ויושל (26), פקידת חברת המלחמה, איד לילד, מתלי רות הממשלתית, איתו חתונה. אביה, ג'ון הורוויץ וגם לילדים חשוב שתהיה משפחה גדולה, כדי שכולם ילמדו שמהם לא לבדם בעולם. ילד אחד זה כלום, שני ים, לא מספיק שמה. בשלושה ים כבר חיי חברה. אני עצמי חושבת בנותיים על שלושה. כי פחות — זה פשע.

לא רב טרן אביגדור (32) מביניברוק, נר לילד אחד — אבל בתכנון יש עוד כמה. כי, לדעתו, ה' משפחה האידיאלית היא זו בת שלושה או ארבעה ילדים. אבל זה רק בתנאי שלהורים יש אפ' שרות לחנכם. הצרה היא ש' דחוק האמידים הם האנוכיים והם המסתפקים רק במספר קטן של ילדים.

לא חנה רוניק (58), יר צאת הולנד, מתל-אביב, אם לשני ילדים: "כיום ילדים כמה שאפשר. אני יודעת כמה זה נורא כשיש מעט ילדים. היו לי פעם שלושה ילדים. אחד מהם מת משיחוק ילדים כש' היה בגיל 18. אמנם נשאר לי עוד שניים אבל האחד בכל זאת חסר לי מאד מאד. רק שעשיתי כבר מאוחר בשבילי."

לא מרים נוימן (31), צברית מתל-אביב, אם לשני ילדים: "כיום ילדים זה דבר שבמותרות בשבילי, מב' חיינה כלכלית." מרים באה מ' משפחה בת השעה ילדים. אבל לא קיבלנו את הכל ואנחנו לא רוצים לחזור על שגיאות הורינו. איננו דתיים כמוהם. יהיו לנו עוד שני ילדים, כשהמצב הכלכלי ירשה זאת."

לא זרח רוניק (56), מ' ראשוני אג'ה, איש תל-אביב, אב לשתי בנות וח' מישה נכדים. זה רק באשמת אשתי, שטענה בשעתו כי המצב הכלכלי שלנו לא מרשה יותר, רוניק מתנצל. אבא ואמא שלי לא חשבו כליכך הרבה, היו להם 13 ילדים וכולם חיו איכשהו. כיום הדרישות גדולות ומצמצ' מים את הילודה. וזה שלילי."

אזרחים משיבים: האם דרוש תכנון הילודה?

לא רמו טוטרי (20), נוצרי קתולי מיפי, עומד להתארס בעוד חודשיים. "אבל אין כסף" הוא מודה, ר' לכן דעתו היא כי "לא טוב הר' בה ילדים אצל אנשים במצב שלי". רמו הוא רוחץ מכניית וממסכורתו לא יוכל לתנך הר' בה ילדים. "כמעט בטוח שיהיו לי רק שניים. ילדים הרבה זה הוצאה גדולה."

לא זלמה מירוקנדוף (46), נשואה בפעם השנייה; לבעלה שלושה ילדים: "משפחה צריכה לשאוף להרבה ילדים, במיוחד בארץ". לזלמה היו שניים, שמתו באסון כבול' גרה. היא נישאה בשניה ודו' אגת לילדי בעלה. "אבל זה כ' מובן שונה מאד. צריך אמצעים כדי לגדל ילדים, אבל צריך הרבה ולעשות עבור כולם."

לא ירחמיאל פרסלר (26), נשוי, יוצא ארגנטינה, חבר קיבוץ מסילות. "מספר הילדים של משפחה צריך להיות תלוי בראש וראשונה ב' מצבה הכלכלי של המשפחה". חושב איש השומר הצעיר. המ' צב האידיאלי, לדעתו, הוא ב' קיבוץ, אם אפשר להוליד הרבה ילדים, אולם בגלל עבודתה של האשה, גם שם המשפחה מוגבלת."

לא תקחה מורחי (19), עולה מעיראק וכיום במושב מרגליות, אם לתינוקת — "אחד זה באמת מעט", הר' שבת תקחה, "אבל אפילו אם זה טוב שיש הרבה ילדים, הר' הורים צריכים לחשוב הרבה לפני שהם עושים אותם. צריך להיות בטוח שיוכלו לתת להם לאכול, במושב אפשר הרבה, כי הילדים עוזרים במשק."

לא רמו טוטרי (20), נוצרי קתולי מיפי, עומד להתארס בעוד חודשיים. "אבל אין כסף" הוא מודה, ר' לכן דעתו היא כי "לא טוב הר' בה ילדים אצל אנשים במצב שלי". רמו הוא רוחץ מכניית וממסכורתו לא יוכל לתנך הר' בה ילדים. "כמעט בטוח שיהיו לי רק שניים. ילדים הרבה זה הוצאה גדולה."

ישמעו על כך, הבטיחו לה, "יהרגו אותך" אך הרופאה, בעלת קשרים עם הארגון הבינלאומי לתכנון הילודה, המשיכה לעמוד על דעתה. היא החלה מכנסת את נשות המעברה, קבוצות-קבוצות, לשיחות הסברה. מקרים קשים במיוחד, שהעזרה הסוציאלית נואשה מהם מזמן, היו נוכחים לביקור פרטי בבית. הרופאה חזרה והדגישה את העקרון הפשוט: "מוטב שיהיו לך שלושה ילדים שיחיו טוב ויזכו לטיפול ולחינוך, מאשר שבעה ילדים שיתגוללו במשפחה, חולים, מזוהלים, חסרי-חינוך". היא גם ידעה להסביר לנשים מה מקור בריאותן האלקויה: לידות תכופות ועבודה קשה בגידול הילדים ובניהול הבית.

הנשים הראו עניין רב בדברי הרופאה, שהיו עבורן גילוי חדש. הן אמנם ידעו על העקרון של מניעת-ההריון, כשם שידועות אף נשות השבטים הנידחים ביותר בעולם. כל שבת או עם, אף אימץ לעצמו כמה אמונות: הסיניות, למשל, שותות ראשנים חיים, ומייחסות להם (ללא הצדקה) סגולות מונעת-הריון. את הטכניקה המודרנית לא הכירו נשות המעברה עד אותו זמן. לרוב לא אמרו הנשים דבר מכל זה לבעליהן, ובתחילה הן עצמן התייחסו בהסתמיות לתורה הנלמדת. אולם במרוצת הזמן החלו משתמשות יותר ויותר בעצותיה של הרופאה. גם כאשר נודע הדבר לבעליהן, לא פנה איש מהם לרופאה כי תחלה, לא איים להרגה או לגעת בה לנשק. אפילו הרב המקומי לא יכול היה לומר דבר.

כיום מבקרות באותה תחנה בקביעות כמה מאות נשים. אלא שבמקום האמצעי המשוכלל שניסתה הרופאה להרגילן בשימוש, בחרו באמצעי פשוט יותר: טבלה של גילי, העשויה מיסוד חימי מטהר, המשתק את תנועת הזרע, מבלי לגרום כל נזק לגוף האשה. מחירה גבוה למדי — 12 אגורות לגולה אחת — אך הביקוש כה רב שהרופאה קונה אותן בסטיות מבית-החרושת ומוכרת במחיר מוזל לנשים. "תפקיד זה", ציינה, "חייב להיות תפקיד ממלכתי. כי עלידי אמצעי פשוט זה נתרמה תרומה רבה מאד לבריאותן הגופנית והרוחנית של מאות נשים, והן מסוגלות לבנות משפחות מאוזנות ושמות הרבה יותר".

ד"ר אמי אוטנון-נון, נשיאת הפדרציה הבינלאומית לתכנון הילודה, שביקרה בשנה שעברה בארץ, לא יכלה אף היא להימנע מהבעת תמיכה מן המצב השורר בארץ. היא התפעלה אמנם מתחנות טיפת-חלב ומן התחנות להיגיינה רוחנית שהקים משרד הבריאות. מה שלא יכלה להבין: מדוע אין משרד הבריאות מחזיק גם תחנות לתכנון הילודה. הרופאה השוודית, אחת החלוצות העולמיות בשטח זה, ביקרה אפילו במוסקבה כדי להסביר את השקפותיה. תחילה נתקבלה בקיריות, מאחר והמדיניות המוצהרת של הממשלה הסובייטית היא להגביר ככל האפשר את הילודה. אולם משהסבירה כי תורת תכנון-הילודה אין פירושה צמצום הילודה, אלא התאמת הפוטנציאל האנושי לפוטנציאל הטבעי והכלכלי של כל ארץ, הורשה לה לגאום בפני כנסי רופאים.

רק כאשר אסיפת החברים מגיעה לידי מסקנה שהמשק מבוסס די צרכו כדי שיוכל לשאת עוד דור המשך, רשאים החברים להוליד ילדים חדשים. גישה זו בלטה בעיקר בראשית התפתחות התנועה הקיבוצית, ובשנים האחרונות יש נטיה לאפשר למשפחה לגדול קצת יותר, לפי רצונה היא, אך לא חסרה ביקורת הקיבוץ. באין הדרכה וחינוך, ובאין ידיעה מדויקת של שיטות מניעת-ההריון, מסתכנות חברות-קיבוץ בלתי-ספורות בהריון בלתי-רצוי, והן חייבות לבצע הפלה מלאכותית — צעד בלתי-רצוי מכל הבחינות, שאפשר היה למנוע אילו ניתנה בעוד מועד הדרכה מתאימה.

תפקיד זה, מטבעו, יכול להתבצע על-ידי גוף כמו קופת-חולים, המשרת ממילא את הקיבוצים. אולם הוא מוזנח כמעט לחלוטין, לא רק בהתיישבות, אלא גם במרפאות העיר. רניות. הנוחה זו מוסברת אולי בדעתו של אחד ממייסדי קופת-חולים, שהציעה לא מזמן: "האשה המזרחית צריכה לחיות במשפחה של הרבה ילדים. אחרת אובד אושרה". התוצאה: חלל-דיק, מדהים במידו, אשר פה ושם מנסים כמה מתנדבים למלאו. "מפתיע כמה זוגות — צעירים בעיקר — אינם יודעים את הדברים האלמנטריים ביותר בשטח זה", אמר השבוע ד"ר מרדכי זיימן, אחד מאותם מתנדבים.

ד"ר זיימן הינו מזכיר של אגודה יחידה במינה בארץ, אם כי מאות מדוגמתה סוורות על-פני העולם כולו. מטרת האגודה היא תכנון המשפחה, והיא מסונפת לפדרציה הבינ' לאומית לתכנון המשפחה, שמושבה בלונדון. לפני שנתיים אף קיבלה האגודה הישראלית הקצבה חודשית של כמה אלפי לירות, שבעזרתה הקימה את מרכז האגודה בבית שטרנס בתל-אביב, והמשיה סניפים בפרברי העיר. צחת הרופאים המייצעים ליד האגודה עובד כולו בהתנדבות, והעיריה הרשתה לאגודה להשתמש במרפאות של טיפת-חלב. אולם אין היא מצ' ליחה לגייס כל עזרה ממשית אחרת מן הממשלה או מן הציבור. עשרת הדיברות של האגודה:

- **מניעת ההפלות המלאכותיות, על כל הכרוך בהן:** סכנה לאשה, גרימת עקרות במקרים מסויימים, השפעה פסיכולוגית שלילית על האשה והבעל, הסתכנות עם החוק. עלידי לימוד להשתמש באמצעי-מניעה, עוזרת האגודה לאשה להימנע מן הצורך לבצע הפלה מלאכותית.
- **שמירה על בריאות הנשים והילדים, והעלאת הרמה התרבותית של השכבות הנחשלות.** הדרך: הקטנת מספר ההריונות והלידות, שוב עלידי חינוך והסברה, והקניית השימוש באמצעי-מניעה.
- **תוכנון ההריונות, וזיווג בין הריון למשנהו.** אצל זוגות החיים באורח נורמלי, נוטה האשה להיכנס להריון במוצע אחת לשנה. לטובת בריאותה ובריאות הילדים, רצוי כי התקופה בין הריון למשנהו תהיה של שנתיים או אפילו שלוש. כאן רוצה האגודה להחדיר את המושג "ילדים רצויים" — ילדים המתחשפים למשפחה על פי הזמנה, כאילו, לא במקרה, ולא כתוצאה מתקל.
- **עידוד הילודה במשפחות אמידות ומבוססות.** בזאת רוצה האגודה להר' אות כי אינה דוגלת דחוק בצמצום הילודה, כי אם בחלוקתה בצורה שתאיים למצבה הכל' כלי של כל משפחה.
- **הגנה מסויימת על צעירות מפני הריון לפני הנשואין.** מבלי לעמוד על השאלה המוסרית והחברתית אם מותר או אסור לבחורה לקיים יחסים מיניים לפני